

EDITORIÁL

Milé čitateľky, milí čitatelia,

témy aktuálneho čísla Bibliotheca Universitatis zreteľne demonštrujú, že Univerzitná knižnica UMB mimoriadne zodpovedne pristupuje k úlohe zosúladiť smerovanie vedy a výskumu na UMB s aktuálnymi trendmi na národnej, európskej i globálnej úrovni. Tieto trendy zintenzívňujú požiadavky smerujúce k otvorenej vede vrátane politiky otvoreného prístupu, manažmentu dát, zvyšovania digitálnej gramotnosti, participácie, publikovania a propagácie výsledkov výskumu. Zdôrazňuje sa popularizácia výstupov vedy a prezentácia vedeckých informácií pre verejnosť. Kľúčovým sa ukazuje budovanie funkčných interakcií veda – spoločnosť. Vedenie UMB reflektuje na uvedené trendy. Dlhodobý zámer univerzity na roky 2021 – 2026 prezentuje ambíciu podpory otvorenej vedy v kontexte cieľov Národnej stratégie pre otvorenú vedu. Univerzitná knižnica si v úzkej súčinnosti s úsekom prorektora pre vedu a výskum plne uvedomuje dôsledky smerovania vo vede a výskume na jej činnosť a aktívne prispieva k rozvoju otvorenej vedy v univerzitných podmienkach. V posledných mesiacoch sa pozornosť univerzitnej knižnice koncentrovala v koncepcnej rovine, okrem rozvoja služieb – podpora publikovania, prezentácia výstupov vedy, propagácia vedy a podpora digitálnej gramotnosti, na vypracovanie politiky otvoreného prístupu. Prihlásenie sa k Budapeštianskej a Berlínskej deklarácii a prijatie dokumentu Politika otvoreného prístupu Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici demonštrujú pevné odhodlanie univerzity implementovať ciele Národnej stratégie otvorenej vedy na roky 2021 – 2028 so zámerom poskytovať bezbariérový online prístup k výstupom vedy a výskumu financovaných z verejných zdrojov s cieľom zvýšiť viditeľnosť vedeckých výstupov a ich dopad na rozvoj spoločnosti. Skúsenosti vyspelých štátov ukazujú, že otvorená veda má väčšie predpoklady na pružnú reagenciu na spoločenské výzvy a potenciál dosiahnuť vplyv presahujúci vedeckú excelentnosť. Preto veríme, že zmeny vyplývajúce z implementácie otvoreného prístupu budú prijímané s pochopením a budú mať pozitívny dopad na zvýšenie viditeľnosti a citovanosti výsledkov vedeckovýskumnej činnosti univerzity a ich efektívnejšie využitie v spoločenskej a hospodárskej praxi. Koncept otvorenej vedy jednoznačne prináša možnosti účinnejšie reagovať na veľké výzvy, ako sú znižovanie dôvery spoločnosti vo vedu a uľahčovanie prenosu vedomostí medzi vedou a spoločnosťou s cieľom stimulovať inovatívne prístupy pri riešení naliehavých, závažných a komplexných problémov vývoja ľudskej civilizácie v 21. storočí.

Prajem všetkým študentom a zamestnancom UMB zdravý a úspešný rok 2022!

prof. PhDr. Peter Terem, PhD.
prorektor pre vedu a výskum